

lelov til, at man vilde gjøre nogen Indskræn-
 ning deri. Der nævnes kun i ganske almin-
 delige Ord Præsternes Embedsbreve. Derfom
 Sagen havde været af større Betydning, mere
 indgribende i den egentlige Retstilstand, burde
 denne Lovbestemmelse vistnok have havt en større
 Nøiagtighed, og det havde maaskee været øns-
 kelig, om den havde havt den. Iøvrigt er
 Skoleanordningen, navnlig den ældre Skolean-
 ordning af 10de October 1806, som er Grund-
 laget for Skoleanordningen af 1814, fremkom-
 men efter Forslag af Mænd, der have havt den
 allernøjeste, detaillerede Kundskab baade til Sko-
 levesenet og til Forholdene paa Landet i saa
 Henseende, og som tillige havde den meest le-
 vende Interesse for Skolelærerstanden. Jeg
 vil her blot nævne, Grev Christian Reventlou
 og Biskop Valle, som vare nogle af de vigtigste
 Medarbejdere i denne Sag. Det kan dog alt-
 saa vistnok ikke findes underligt, at Cancelliet
 har forklaret denne Bestemmelse saaledes som
 den deels efter Bogstaven nærmest var at for-
 staae og deels som det stemte overeens med de
 daværende Forhold, istedetfor at tye tilbage til
 Lovens 2—15—7, som er skreven under ganske
 andre Forhold. Naar den høitærede Cultus-
 minister mener, at der skulde være Modsigelse
 imellem de Resolutioner af Cancelliet, som
 man mener, skulde have gaaet Skolelærerne
 for nær, og det senere, af ham oplæste, Can-
 cellibrev af 28de Mai 1839, da forekommer
 det mig ikke, at der er Skygge af saadan
 Modsigelse; thi denne Cancelliskrivelse af 28de
 Mai 1839 udtaler, at man gjorde Regning
 paa, at Præsterne vilde tage billigt Hensyn
 til Skolelærernes Løn, hvilket de ordentligviis
 og gjorde, og hvorfor man formodede, at det
 kun vilde være i ganske enkelte Tilfælde, at
 Skolelærerne ville blive bebyrdede med andre
 Breve end de anordnede Circulærer. Det sy-
 nes netop, at dette tydeligt forudsætter, at
 den retlige Forpligtelse strakte sig videre,
 men da man paa den Tid begyndte at
 røre saa meget ved denne Gjenstand, syn-
 tes det Cancelliet ønskelig at faa Sagen ord-
 net ad frivillig Vej. Man vilde opfordre
 Præsterne, der iøvrigt vistnok for en stor Deel
 alt vare stemte derfor, til at gjøre en lempe-
 lig og for Skolelærerne lidet besværende Brug

af deres Ret, deels fordi en saadan Klage ikke
 længere med Grund kunde existere, og deels,
 paa den anden Side, fordi man ugjerne vilde
 komme frem med en ny Anordning, der skulde paa-
 lægge Præsterne, en Forpligtelse, som ikke tilkom
 dem, eller paalægge Communerne den, hvilket
 endog saa med Hensyn til Skolelærernes egen
 Interesse paa ingen Maade var ønskelig.
 Jeg skal i denne Anledning bringe i Grin-
 dring, hvorledes i den Viborgske Provindsstaa-
 standerforsamling en særdeles hæderlig Depu-
 teret af Bondestanden yttrede en levende Uvillie
 imod Skolelærernes Fordringer, som de saavel
 i denne som i andre Henseender gjorde, og det
 var det, som, i Forbindelse med andre Om-
 stændigheder, gjorde, at der ikke kom nogen Pe-
 tition istand. Naar en æret Taler inhærerer,
 at det er en urigtig Fortolkning af Anordnin-
 gen af 1814, naar Cancelliet har antaget, at
 de, hvorpaa Udgifterne til Kirkebuddene skulde
 repareres, vare de, hvem Degnekaldenes Ind-
 tægter vare tildeelte, saa mener jeg, at det lig-
 ger ganske klart i Ordene, at det er dem, der
 umiddelbart nyde Godt af disse Indkomster,
 der skulle i Forhold dertil udrede dem, og at
 det derimod ikke er Kommunen, som blot paa
 en middelbar Maade nyder Godt deraf. Det
 vilde virkelig ogsaa være et aldeles unaturligt
 Udtryk, naar de skulde fortolkes anderledes.
 Naar Meningen var, at disse Udgifter skulde
 udredes af Sognedistricterne eller ogsaa af
 enkelte Skoledistricter, saa vilde det vistnok
 have været sagt paa en ganske umiddelbar og
 klar Maade. Det forholder sig ogsaa virkelig
 saa, at, naar Skoleplanerne bleve nøiagtig
 opgjorte, maatte man jo beregne, hvilke Ind-
 tægter Skolelærerne fik af de nedlagte Degne-
 kald, og saa maatte man ogsaa beregne, hvilke
 Byrder, der vare forbundne dermed, og det
 holder jeg mig aldeles overbevist om, at det
 ved mange Leiligheder er skeet. Jeg erindrer
 meget vel, at man har beregnet dette Tilskud
 til at erholde Kirkebud, som enkelte Gange
 var sagt paa enkelte Skolelærere, saaledes, at
 Skolelæreren virkelig har faaet Equivalent
 ved en noget høiere Løn, end han under andre
 Omstændigheder vilde have faaet. Med Hen-
 syn til den Forpligtelse, der i Forordningen
 er paalagt dem, der nyde Godt af de nedlagte